

MÅTTSUNDARN

Medlemsblad från

MÅTTSUNDS INTRESSEFÖRENING

Nr 5

Årgång 3. 1998

Tidningen delas ut gratis till alla hushåll i Måttsund.

Priset för övriga 10:-

Måttsundsskolan

INNEHÅLL:

Redaktörerna har ordet	sid 2
Hänt sen sist	sid 3
Timringskursen	sid 4
Thomas Sandberg: Vart är vi på väg?	sid 9
IK Örnen	sid 12
Gamla gårdsnamn	sid 15
Karta	sid 18
Måttunds historia: Hemman nr 3 Äirik	sid 20
Erik Nilsson: Brogrinden	sid 26
Ny i byn	sid 30
Ur byastämmans protokoll	sid 32
Måttundsskolan - byns största arbetsplats	sid 33

Kära läsare!

Ett nytt nummer av Måttundarn ligger framför dig och vår förhoppning är, att du och övriga läsare ska finna nöje i att ta del av det som fyller de 36 sidorna.

Höstens möte med Intresseföreningen hade lockat drygt trettioalet deltagare. Den fråga som dryftades mest, var den planerade gång-tunneln vid korsningen där Långbackavägen och Myrbacken möts. Vidare förbereds byggandet av en skatebordbana. För detta valdes en kommité med uppgift att hjälpa och stödja de ungdomar som vill vara med och bygga den.

En annan kommité, för att försöka få till stånd ungdomsgårds-verksamhet valdes också. Deras upprop, som gällde att samla föräldrar för att hjälpa till, fick tyvärr inget gensvar.

Ett förslag rörande startandet av studieverksamhet resulterade i val av två studieledare. Dessa är Anita Rönnbäck och Lena Holmqvist. Hör av dig till någon av dem, om du får lust att prova någon studiecirkel.

På förslag av en styrelsemedlem startar vi den här gången en serie av arbetsplatsbesök. Vi börjar med den största arbetsplatsen, skolan. Förutom personalen utför byns 6-13-åringar sina arbetsuppgifter där. Så visst kan man tala om en stor arbetsplats!

Flera villor i byn har under året bytt ägare. En av de nya familjerna presenterar sig för oss.

Red.

Hänt sen sist.

Måttsundsdagen och Surströmmingsfesten 1998

Årets Måttsundsdag skilde sig på en punkt väsentligt från de tidigare. Vi minns dessa som soliga och varma. 1998 års "upplaga" var just så regntung som vi kommer att minnas hela denna sommar. Arrangörerna visste dock på råd och flyttade hela föreställningen till och vid Medborgarhuset. Under pressenningar halstrades och grillades lax och parisare.

Inomhus var långbord dukade för att besökarna skulle kunna sitta och äta eller dricka kaffe med våffla eller bröd. Runt väggarna trängdes försäljare av konst, diverse loppisgrejor, bröd, hjortronsylt, lotter m m

Vi kunde glädja oss åt många besökare och det var inte enbart bybor. Många hade tagit med sig släkt och vänner och en hel del "hemvändare" kunde märkas.

Dagens dragplåster var Bothniakören som under ledning av sin (och vår) Lizette Holmqvist framförde en reportoar som innehöll både gospel och svenska folkvisor. Presentatör var körmedlemmen Sixten Aronsson.

Eva är värd en särskild eloge. Hon var initiativtagare till denna tradition och är den som håller i alla trådar och varje gång lyckas få med sig många duktiga medarbetare.

Liksom tidigare år följdes Måttsundsdagen av surströmmingsfest lördagen efter. Vi som lät oss väl smaka av Bottenvikens delikatess underhölls också av en skönsjungande damtrio: Elisabet och Eva Sandström samt Cecilia Milocco. Det var väl bara en sak man kunde anmärka på: att dansgolvet var lite snålt tilltaget. Reducera gärna antalet bord nästa gång!

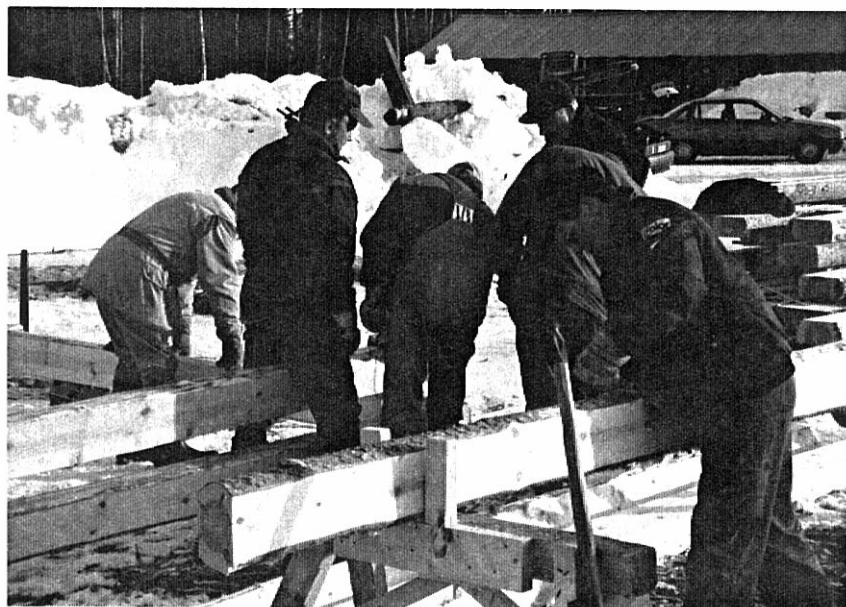
Ett STORT TACK till alla företag och privatpersoner som skänkte priser till våra lotterier, och till alla personer som ställde upp med "eget arbete" så att denna dag kunde genomföras.

FÖRENINGSSPARBANKEN, ALVIKS TRAFIK, KASPERS BAR,
NORRMEJERIER, PROJEKTLEDARNA, LULEÅ KOMMUN
LUFTFARTSVERKET, KONSUMBAGAREN, SÖRBYHALLEN
SUNDBERGS EL, NORRBOTTENS SKOGSÄGARE,
LULEÅ ALLTRYCK, NORRBOTTENSKURIREN,
ENSTRÖMS BLOMMOR, HANSÉNS,
BJÖRSBY HANDELSTRÄDGÅRD
OBS INTERIÖR, NORRBOTTENS LANTMÄN,
ANNONSBLADET, BR. ERIKSSONS SÅG, BUTIKEN SSAB,
METSÅ - SÄRLA, SCAN, GOMAN, BEIJERS, SCA SKOG,
SMA MASKIN, BO ÖSTRÖM BYGG, TAXI 66666, LRF

Timringskursen.

För att förstå nuet måste man förstå historien, sägs det, och ett sätt att förstå historien är att prova på att bygga som man gjorde förr i tiden, att timra. Vi var 13 stycken, varav 8 från Måttsund som under 2 1/2 månad från vår till försommar i år försökte oss på att tillverka en timring. Det skulle bli en gäststuga på 6 x 4m till en sommarstugetomt utanför Kallax. Idéen kom upp med en förfrågan i augusti 1997 från den blivande byggherren Roger Angerud och efter överenskommelse med Rune om att ställa upp som sakkunnig och instruktör, så satte vi tre igång att börja projektera så smått. Många intresserade hörde av sig och ville vara med, men när det kommer till skott så visar det sig att vardagen kräver mera tid än man tänker sig. Det var många med stort intresse som tvingades tacka nej, så vi får hoppas att det kommer flera tillfällen.

Den timring som vi tog oss an att uppföra skulle bli en knuttimring i 6" (150 mm) timmer med traditionellt ryggåstak. Vi hade en första samling av intresserade i november där planer och ritning presenterades. Efter att tillräckligt många lovat att ställa upp under byggnationen togs så beslutet om att beställa timmer och sätta igång. Byggplatsen blev bakom fotbollsplanen vid sågen och det var många nyfikna under byggtiden som kom för att se hur det hela förlöpte.

Ett tidigt skede i själva byggandet.

Det färdigsågade virket kom fredagen den 2 januari och travades noggrant med läkt och täcktes över med öppna "gavlar" för att kunna torka så sakta. Genom att såga timret nyhugget kapar man av årsringarna innan torkningen har hunnit börja dra i träet och därmed är det mindre risk för djupa torksprickor ut mot sidorna. Ytterligare ett projektmöte hölls i mars där tillgången på verktyg m. m. inventerades och en del andra praktiska frågor diskuterades. I slutet på mars avtäcktes timret för att torka snabbare i vårvintersolen och veckan efter påsk startade själva bygget. Några av oss var helt noviser, bl a jag själv, medan andra varit med tidigare. Rune fick redan från start en central roll som instruktör och sakkunnig. Han är ju ganska ödmjuk och anspråkslös i sin person men är ändå en stor auktoritet, åtminstone när det gäller träbearbetning.

Kursledaren lär ut sågningsteknik.

Vi hade lånat 2 motorsågar för att lättare kunna göra "långdrag" m. m., och där lärde vi oss att inte belasta små motorsågar för länge med höga varv ty då skär motorn ihop. Det gjorde nämligen dessa båda till stort förtret och olust, speciellt för den som höll i sågen när det hände.

En listig grej är att när man har gjort 5-6 varv av huset så väger man av det översta varvet och lägger ner det som bottenvarv vid sidan av och fortsätter att timra resterande varv på detta. På så sätt kommer man inte "upp i höjden" och slipper att lyfta de tunga stockarna så högt. På samma sätt gjordes med "röstena" (gavelspetsarna).

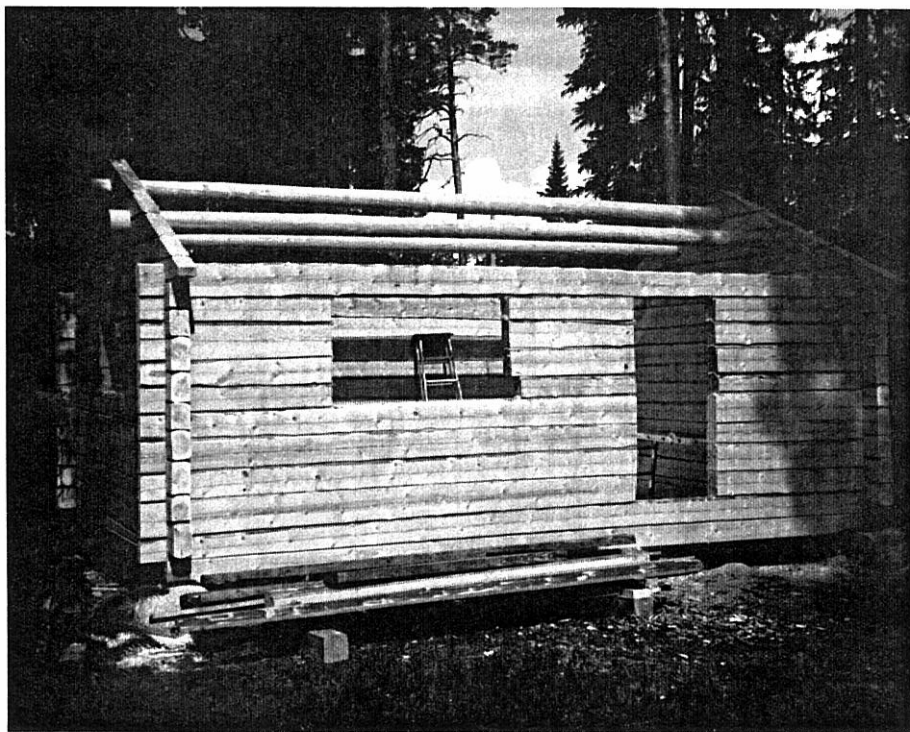
En bra bit på väg.

I mitten på maj var första etappen klar, nämligen att bearbeta virket och sätta ihop byggnaden. Sedan monterade vi ner det hela för att frakta det till Kallax. Där monterades hela stugan ihop igen på en färdiggjord grund och även takåsstockarna passades in och sattes på plats. De senare hade Roger huggit på plats och rundbarkat för att de skulle torka. Därmed var uppdraget för timringsgruppen utfört och vi väntade på taklagsfest.

Kaffepaus

Byggherren Roger kämpade vidare med att lägga yttertak, spika innertak, rödfärga och köpa in skaffning till taklagsfesten som gick av stapeln i mitten av augusti, nästan precis ett år efter idén till timrings-kursen kom upp. Sedan dess har fönster och dörröppning täckts för, men i övrigt inte mycket gjorts, ty timringen torkar nu ytterligare och krymper då ihop, så därför kan man inte sätta in fönster och dörrar förrän året efter uppförandet av en ny timring.

Timmerstugan på plats i Kallax.

Jag vill här passa på att å min och byggherrens vägnar tacka alla deltagare i denna studiecirkel och ett speciellt tack till Rune som gjorde det möjligt, för utan hans kunskaper hade vi inte kunnat ta på oss det här projektet som gjort att bl. a. jag själv har fått ökad förståelse för norrbottens historia och kultur. Alla deltagare har gjort en "kämpainsats". En del har varit med nästan varje gång, andra lite mindre, men det är ju olika hur mycket den egna tiden skall räcka till, så eftersom intresset har varit stort har alla säkert varit med så mycket de har kunnat.

Thomas Sandberg

Vart är vi på väg?

Ett tryggt och stabilt samhälle grundar sig på trygga och stabila människor. Det råder det väl inte så delade meningar om. Därför är det lite märkligt att vi inte satsar på det när vi skall bygga för framtiden. Var det någon som såg en valaffisch där det lovades att satsa på den enskilde individens utveckling, utbildning och trygghet? Jo det förstås, utbildning och trygghet är gångbara klyschor i valtider men inte riktat mot individen, och vad menar politiker med dessa ord? Vad jag har förstått så är det mest tomma ord och dessutom väldigt allmänt hållna i kollektiva ordalag. Hur kan jag påstå det? Ja det måste väl vara så, eftersom det inte händer så mycket i skola, fritids, på dagis eller i samhället i övrigt som skulle kunna stärka individers självförtroende och förmåga att respektera och visa hänsyn till andra. Tvärtom så struntar beslutsfattarna i dessa unga människor eftersom de ändå inte är röstberättigade. Annat blir det när det gäller ungdomar 18-21 år, de är förstagångsväljare som det gäller att fånga upp.

Politikerna försvarar sig ofta med att pengarna skall räcka till så mycket. Varför det? Satsa på omsorgen om barn och ungdomar, det betalar sig. Nej det är mest valflask till föräldrarna med löfte om pengar till högre barnbidrag, lägre dagisavgift och liknande (sen kan man alltid ta tillbaka löften efter valet, som hände nu senast) för det lockar röster och det kostar inte lika mycket som att utbilda flera förskollärare, fritidspedagoger eller lärare eller att ha flera vuxna i skolan över huvud taget. Se t.ex. på Luleå kommun där man ideligen förtätar på dagis och tvingar fram större och större klasser i skolorna vilket får till följd att man kör personalen i botten så att de inte orkar leva upp till de fina program som regering och riksdag har klubbat igenom, och det blir bara barnpassning kvar på dagis och korvstopppning av teoretiska kunskaper i skolan. Stackars den sate som inte orkar eller av andra orsaker inte kan följa gruppen/klassen. Risken för utslagning är hårresande eller också slutar man skolan utan att kunna läsa eller skriva vilket i sig leder till utslagning. Därför är det viktigt att visa att man ställer krav på skolans eller dagis chefer och politiskt ansvariga och att man stöttar personalen i deras försök att förbättra förutsättningarna för en bra skola/förskola.

Barn gör som vuxna gör inte som vuxna säger. Därför är det viktigt att vi betar oss rätt som vuxna. Jag menar t. ex. att inget barn skulle börja tjuvröka eller dricka alkohol om man inte sett någon vuxen röka eller dricka, eller hur? Dessutom är det också viktigt att visa barn respekt vilket är lite si och så med ibland. Vuxna har väldigt ofta en förutfattad mening som man kör över barnen med, och tänk er själva så frustrerande det måste vara att, för att man vågar protestera och säga sin mening, man ska bli allmänt sedd som en bråkstake eller tjurskalle för att man inte tänker som en vuxen.

Inte ens vuxna emellan accepterar att man har avvikande åsikter, vilket jag tycker är skrämmande. Den franske författaren Voltair skrev på 1700-talet i sin bok Candide följande citat lite moderniserat: "Hellre dör jag än att gå med på att du har rätt, men jag är ändå beredd att gå i döden för din rätt att få framföra din åsikt." Alltså måste vi respektera alla människor att ha en åsikt, stor som liten, även om vi inte delar den, men vi ska inte acceptera dumt beteende utan då måste man ha courage att säga till och helst direkt. Det ligger i vuxenansvaret och kan inte skyllas på att man inte är förälder till barnet eller inte vet vem det är. Alla vuxna har en skyldighet att hjälpa andra människor, stora som små, så att de inte går på helt galen väg. Det duger inte att skylla på föräldrarna om något barn hamnar snett och inte får hjälp. De barn som har föräldrar med problem (alkoholism, narkomani, psykiska eller mentala problem eller andra svårigheter) måste få hjälp, inte bara av samhällets institutioner utan för att bli bekräftade och få ett bra självförtroende så måste övriga vuxna runt omkring i vardagen visa att man bryr sig, inte bara när man gjort något dåligt utan även när man lyckats. Först då kan man känna förtroende för andra. Först då kan man bli en stabil individ.

"Det spelar ingen roll om man pratar med ungdomar som betar sig dumt, det blir ändå ingen ändring."

"Att prata med föräldrarna spelar ingen roll, det blir ändå ingen ändring".

Har ni tänkt så? Jag har gjort det många gånger, men efter att försökt några gånger så visar det sig att det blir ändring. Även om man får en svordom efter sig så blir det ett embryo i hjärnan som gör att så småningom faller polletten ner. Man måste dock vara väldigt nogga med att visa respekt och inte trampa på någon oavsett om denne har varit dum. Det här är lätt att skriva och säga, säger ni. Javisst, men försök några gånger så skall ni få se.

Man kan fundera så att man blir gråhårig över varför en del inte kan hålla sig innanför ramarna utan tvunget skall passera gränsen ideligen. En del gör det för att det är enda sättet att bli uppmärksammade, andra för att man inte förstår bättre, en tredje kanske av bitterhet, men en sak kan vi nog vara överens om. **INGEN FÖDS ELAK ELLER KRIMINELL.** Det är ett beteende som man lägger sig till med, med tiden, om ingen bryr sig.

Sociologer och etnologer är ganska överens om att människans psykiska och mentala beteende är utformat för att leva i grupper runt ca 50 individer att jämföra med de städer som innehåller flera miljoner männi-

skor där varje individ är så anonym att det inte spelar någon roll om jag slår ihjäl någon bara ingen känner igen mig. I sådana samhällen fungerar ju inte den sociala kontrollen utan det är fritt fram för diverse avarter. Därför är det viktigt att vi bryr oss, men inte genom att skälla på varandra utan genom ett engagemang för individen och speciellt för barnen.

Det som gäller i det stora stämmer ofta även i det lilla. Om vi i Måttund skall komma någon vart med utveckling i byn så måste det till engagemang. Intresseföreningen bjöd för några veckor sedan in barn, ungdomar och vuxna till en diskussion om att försöka fixa en ungdomsgård. "Ingen kom" kan man nästan säga, för av dom som det berörde kom det 4-5 st. och det kan inte vara så att alla var så upptagna just den måndagen så att man inte hade tid. Om så är fallet så kan ni väl höra av er så fixar vi en annan kväll. Jag har full förståelse för att vardagen tar mycket tid, men om vi skall ge de uppväxande bra förutsättningar så måste vi engagera oss. Kom gärna och kritisera mina åsikter och föreslå andra lösningar men gör något! Måttund får inte bara vara en sovby till Luleå vilket så sakta håller på att ske.

Därför är det viktigt att vi bryr oss om och hjälper varandra och varandras barn för dom skall ju ta över och även lämna vidare.

Thomas Sandberg

KURSER / STUDIECIRKLAR

Är du intresserad av att delta i (eller eventuellt leda)
en studiecirkel?

Ta kontakt med Anita Rönnbäck eller
Lena Holmqvist.

Vi organiserar inte kurserna / studiecirkelarna men vi
hjälper till med att förmedla kontakter mellan de som
är intresserade och eventuellt med studieförbunden,
om det behövs.

Om du har idéer eller önskemål eller bara vill fråga
om något - RING OSS!

Anita tel 340 69

Lena tel 343 16

Örnen

Vi kan nu se tillbaka på en fin idrottssommar för klubben och hoppas att vinterns aktiviteter skall vara lika lockande..

Fotboll.

Några av de lag som har spelat matcher har lyckats mycket bra. Där kan vi nämna Flickor 88-89 som är ett lag som kommit till genom ett fint samarbete med Ersnäs IF, vilket vi är mycket glada för. Flickor 88-89 kom tvåa i serien efter att ha förlorat endast en enda match!

Många grattis till er!

Flickor 88-89

Pojkar-87 som är ett blandlag med Alviks IK vann som vanligt sin serie och fick även detta år ta emot guldmedaljer i BD-Open i Kalix. I Piteå Summergames vann de sin grupp, men åkte sedan ut när slutspelet började. I Rosvikscupen blev samma lag tvåa efter att finalen fick avgöras med straffar. Många grattis även till er!

Pojkar 87

Vi vill också berömma alla de barn och ungdomar som kämpat väl på planen, även om vinsterna inte trillat in denna säsong.

Fotbollsplanens ena halva blev spelklar efter omläggningen förra året. Nu är det den andra halvans tur att få nytt gräs. Föreningen har insköpt nya 11-mannamål som kommer att tas i bruk nästa sommar.

Skidor.

Varje tisdagskväll kl. 18.00 är det skidkul för de yngre barnen vid elljusspåret. Där får barnen lära sig åka längdskidor under lekfulla förhållanden.

De äldre barnen som vill tävla på skidor tränar samma kväll.

Den här vintern tränar åtta stycken från Örnen för att kunna åka ner till Vasaloppet i mars.

Vår egen tävling, Måttsundsloppet, är i år den 6 februari. Som vanligt är det bra om många från föreningen ställer upp som funktionärer och försöker få ihop priser.

Nederluleå-stafetten, som IK Örnen är medansvarig i, går den 21 mars. Föreningen brukar alltid försöka ha ett lag med i den tävlingen. Förra året blev vi tvåa efter BAIK. Blir ni intresserade av att åka en sträcka, eller kanske eran arbetsplats eller gata vill ställa upp med ett lag?

Kul i sporthallen.

Kul i sporthallen startar som vanligt efter nyår. Vi håller till i Antnäs sporthall. Tiderna för barnen varierar efter ålder. Det kommer att sättas upp anslag om dag och tid på skolan och dagis.

Eagels oldtimers.

De vuxna grabbarna i föreningen kallar sig "Eagels oldtimers". De har under sommaren spelat gubbfotboll på fotbollsplanen. För att behålla formkurvan spelar de innebandy i Antnäs sporthall varje måndag kl. 21.00. Alla vuxna medlemmar är välkomna att delta.

Orienteringen.

Orienteringen är vår minsta sektion. Men trots få aktiva når man mycket fina resultat. Det vore roligt om fler provade på den här idrottsgrenen.

Bingolotterna säljs som vanligt av Lars-Gunnar Brännmark. Om ni vill ha direktleverans hem kan ni slå honom en signal så levererar han. Föreningens lotter säljs även på Kaspers bar.

Stöd föreningen genom att betala medlemsavgiften och köp bingolotter av IK Örnen.

Medlemsavgiften för 1999 är

50 kr enskild

100 kr familj.

PS. Klubben har **idrottsmössor** för 60 kr i föreningens färger röd-blå. De finns att köpa hos Lars-Gunnar Brännmark.

Uttal och stavning av gamla gårdsnamn.

Gårdsnamnen utgår i första hand från stamhemman nr 1-16. Tillkomst av andra gårds- och hemmansnamn har skett genom utskiftning och delning av ursprungliga stamhemman. Namnen kan härledas från tidigare ägare eller ditflyttad person. Naturformationer framgår i en del namn.

Uttal av gårdsnamnen varierar från person till person, för att inte tala om stavningen som skiftar från hav till himmel.

Höstmörkret har gett oss några timmars palaver för att bestämma hur stavningen och namnen uttalas. Resultatet blev som följer:

Nr	namn	efter	Bebos el. ägs av
Stamhemman nr 1 Möyr			
1:7	Möyr	Myr	Gunnar Löfgren
1:3	Arn	Arendt (Persson)	Einar Lindvall
1:8	Möyrbäcken	Myrbacken	Sten Eriksson
1:22	Mörnits	Myr-Nils	Maria o Mats Nyberg

Stamhemman nr 2 Kneot

2:12	Kneot	Knut	Bo Öström
23:1	Nöykneot	Ny-Knut	Tage Isaksson
2:2	Gusta	Gustav (Palmgren)	Östen Palmgren
2:9	Gustanits	Gustav-Nils	Tor Lindgren
2:14	Gustanits	Gustav-Nils	Hans Palmgren
2:5	Janihansch	Jan Johans(son)	Carina o Peter Lindbäck
2:7	Bönings	Byggnig	Bertil Öström
2:6	Rinneln	(litet vattendrag)	Konrad Öström

Stamhemman nr 3 Äirik

3:19	Äirik	Erik	Mats Sundqvist
3:16	Äirikvidar	Vidar Larsson	Annelie o Ulf Ahlbäck
3:27	Övvreäirik	Övre Erik	Göran Sundqvist
3:25	Elias (även Lias)	(Herman)Elias(son)	Henning Nilsson
39:1	Oja'kern	Öåkern	Lars Vikström
45:1	Ä'nt	Anton (Johansson)	Manne Johansson

Stamhemman nr 4 Erikklä'sch

4:10	Erikklä'sch	Erik Lars(son)	Tomas Lejon
4:11	Erikklä'sch		Folke Larsson
4:17	Piit	Pite(-bo, inflyttad)	Börje Johansson
4:13	Övvregårn	Övre gården	Valter Burman
4:14	Aksäl	Axel (Sundqvist)	Tore Sundqvist
4:3	Schwiddja	Svedjan	Siv o Torgny Degerman

Stamhemman nr 5 Lääks

5:2	Lääks	(Soldat Olof) Lax	Edit Oskarsson
5:3	Läksnits	Lax-Nils	Ture Eriksson
5:13	Läkslevi	Levi (Eriksson)	Peter Oskarsson

Stamhemman nr 6 Örvärsch (efter soldat Uhrväder)

6:36	Buuss	Krigsbuss (soldat)	Göran Sundqvist
6:37	Vesmärsch	Vestmans	Irene Sundbom
6:54	Smitt	Smith	Rolf Smith
6:13	Bre'nschla	Brändslan	Ove Öhman
24:2	Jaha'nn	Johan Johansson	Yngve Björnemmark

Stamhemman nr 7 Nisdå'vis

7:6	Nisdå'vis	Nils Davids(son)	Sune Sundbom
7:28	Lässes	Lars (Sundbom)	Per-Olov Sundbom
7:81	Bäli'nsch	C.J. Berlin	Kjell Sundberg
36:1	Engströms	Karl Engström	Filip Nordqvist
37:1	Härmanlä'sch	Herman Lars(son)	Ingvar Larsson

Stamhemman nr 8 Håmbäl

8:7	Håmbäl	(Soldat) Humbla	Sigvard Andersson
8:3	Nögå'rn	Nygårn	Anna Venström

Stamhemman nr 9 Jåo'nes

9:14	Jåo'nes	Johans	Leo Tornberg
9:13	Niits	Nils	Majvor o Bo Bäckström

Stamhemman nr 10 Pärnösch

10:5	Pärnösch	Pär Nils(son)	Folke Nilsson
10:13	Ståornits	Stor-Nils	Jan Ström
10:16	Nisjä'isch (även Innar)	Nils Ers(son)	Allan Sandström
10:3	Röllosch	Rödlunds	Ingeborg o Sören Jönsson
10:9	Jonsors	Jonssons	Linnéa Larsson

Stamhemman nr 11 Hä'sch

11:10	Hä'sch	Hans	Gunnar Johansson
11:3	Härmanåosch	Herman Ols(son)	Olov Hermansson
11:9	Hä'schråningen	Hans-röjningen	Martin Johansson
17:13	Ooll	Olof	Allan Bergström

Stamhemman nr 12 Pa'L

12:5	Pa'l	Påhl	Fredrik Sundberg
12:13	Manel	Emanuel (Boman)	Åke Palmgren

12:9	Åoläi'sch	Olof Ers(son)	Ulf Nilsson
12:8	Bönings	Byggning	Mats Andersson
12:21	Rinneln	(litet vattendrag)	Tord Sundberg
12:22	Rinneln	(litet vattendrag)	Ingar Sundberg

Stamhemman nr 13 Åo'La (Lars) Olofs(son)

44:1	Gämälåola	Gammel-Ola	Sven Sundström
13:11	Nöyåo'la	Ny-Ola	Per Sundström
13:18	Ömäs	Öhmans	Gösta Öhman
13:19	Päräi'sch	Pär Ers(son)	Halvdan Hagelbring
13:20	Päräi'sch	Pär Ers(son)	Solveig o Hans Engström
13:23	Åo'laränningen	Ola-Röjningen	Anders Sundström
13:26	Lovi's	Lovisas (Nils)	Olov Renström

Stamhemman nr 14 Hä'ra

14:2	Hä'ra	(Soldat) Hare	Sigvard Sundqvist
14:6	Kå'lvöika	Kallviken	L. Hermanssons dödsbo

Stamhemman nr 15 Föschmäsch

15:8	Föschmäsch	Förstmans	Kenneth Grönberg
15:7	Knäbb	Knabbe	Torbjörn Ahlfort

Stamhemman nr 16 Säveli'nsch

16:3	Säveli'nsch	Säfvelins	Arne Wikströms dödsbo
------	-------------	-----------	-----------------------

För denna version eller ev. nya världsspråk har följande deltagit:

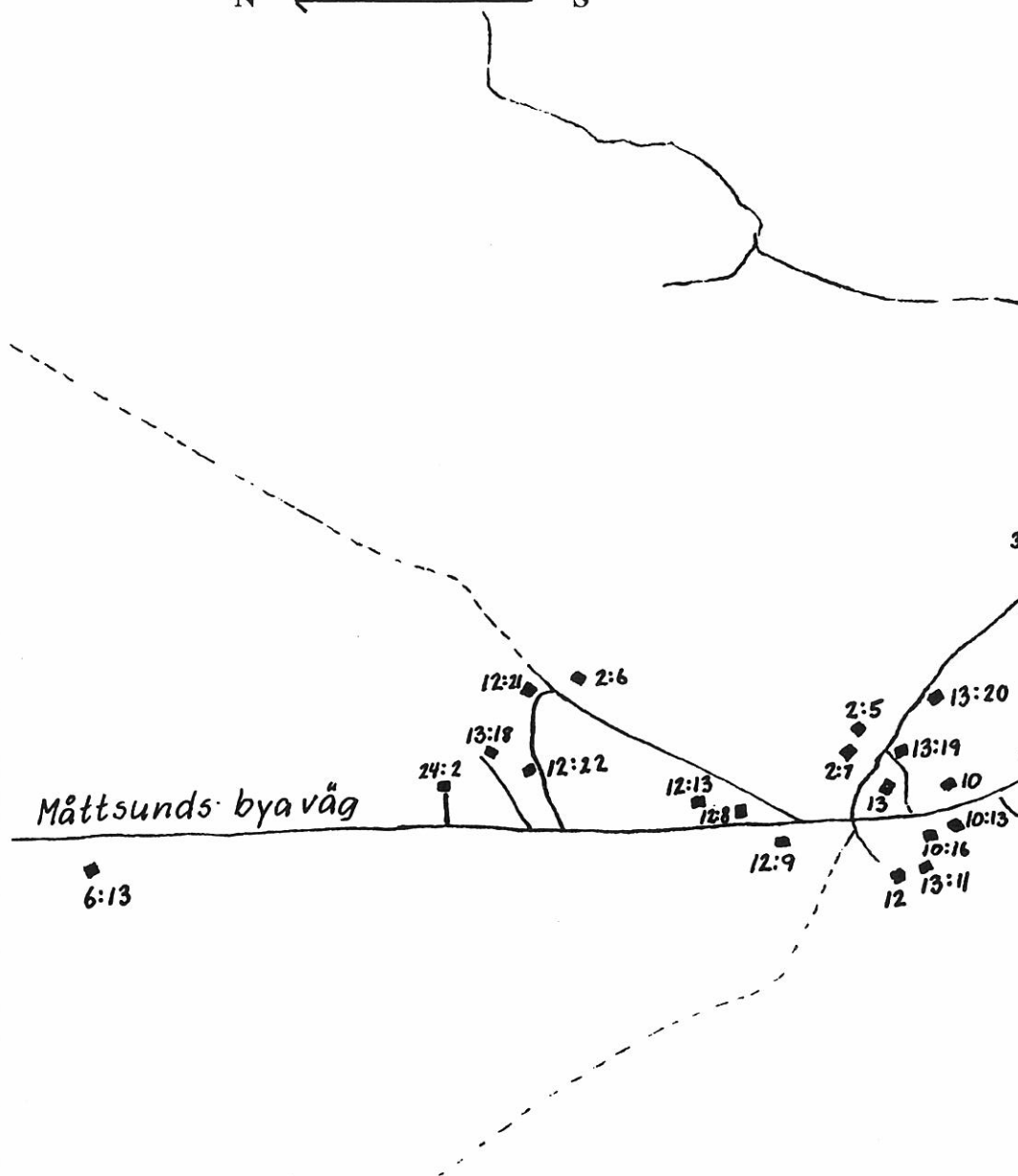
Erik Nilsson Åoläi'sch, Lars Vikström Oja'kern, Östen Palmgren Gusta, Thure Eriksson Läksnits, Folke Larsson Eriklä'sch, Rune Wikström Säveli'nsch samt Ingrid Vikström utböling från Älghult i Småland.

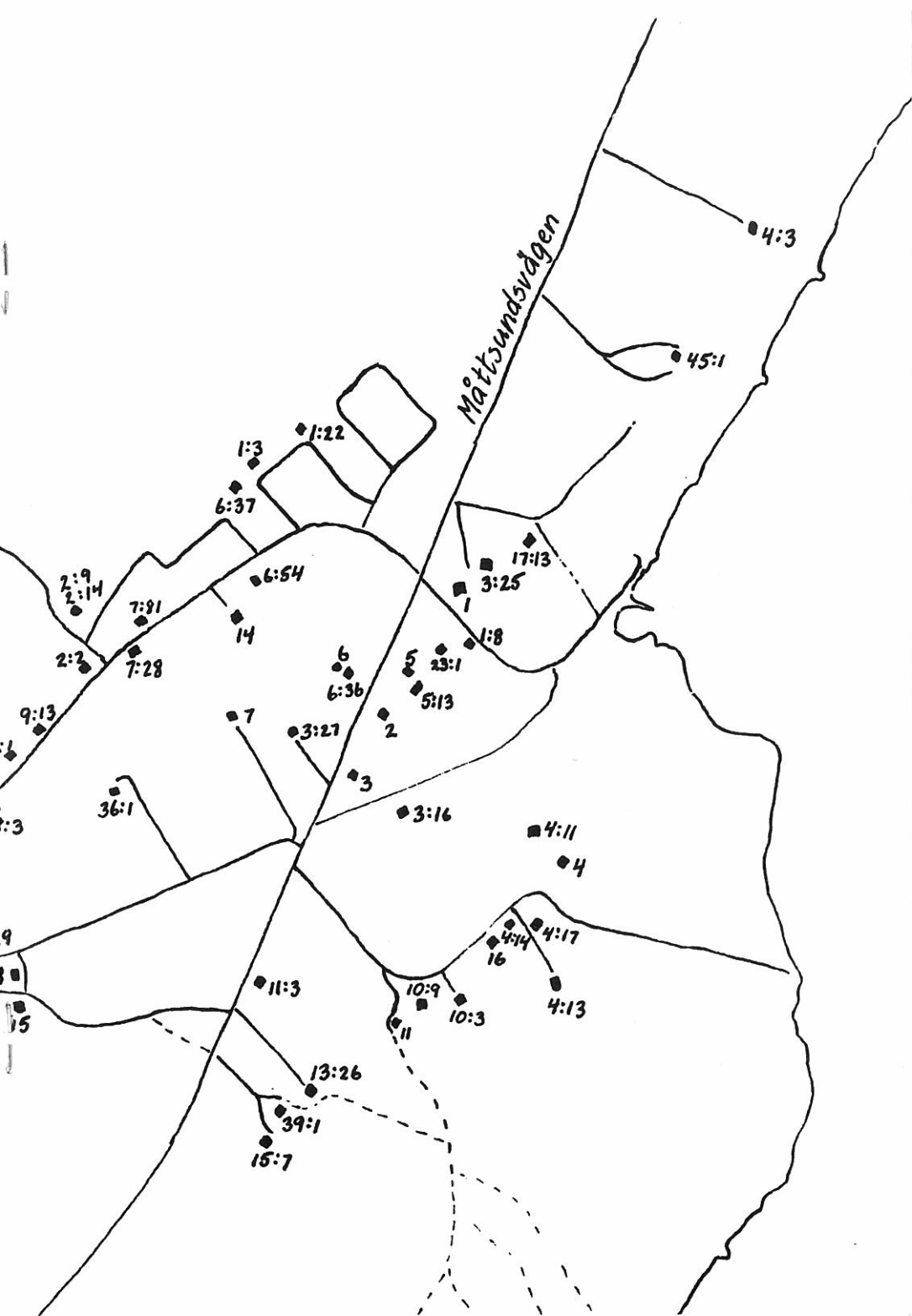
Riktigheten eller oriktigheten i detta udda eller ålderdomliga talesätt överlämnar vi åt läsarna att själva bedöma.

Män ve koma at stå på ås.

Måttsund - Fastigheter med gamla gårdsnamn

N ← S

Måttsunds historia

Efter utflykten till Börtnäsheden i förra numret återvänder vi till presentationen av byns stamhemman. Hädanefter kommer jag att använda de stavningar av gårdsnamnen som bestämdes vid de på sidan 15-17 omnämnda träffarna.

Turen har nu kommit till

Hemman nr 3 Äirik

Mellan åren 1610 och 1635 finns bonden Erik Andersson i skattelängderna och man kan väl anta att denne var far till Olof Eriksson, den man som var ägare till hemman nr 3, när den första kartan över Måttsund ritades 1645.

Om Olof Eriksson finns i kyrkans räkenskaper en notering att han den 9 december 1656 betalade 4 riksdaler för lägerstad i kyrkan. Att de döda vid denna tid fick sin gravplats innanför kyrkans väggar var inte ovanligt. Ju mer hedervärd och bemedlad den döde var, desto finare plats. I dödboken noterades gravens läge t.ex. "*straxt framom predikostolen på qwinfolks-sidan*". Den sista gravsättningen i kyrkan av en måttsundsbo skedde år 1756 och gällde en 96-årig man. Hans gravplats blev "*fram i choret utvid Sacristi dören*"

Äirik bytte ägare 1682 då den övertogs av Olof Erikssons son Erik Olofsson född 1641. Han var en betrodd tolvman och satt i tingsnämnden mellan åren 1685-1690.

Dennes son Erik Ersson född 1680 blev näste ägare. Elva barn, varav fyra dog som mycket späda, föddes i äktenskapet med Karin Larsdotter som kom från hemman nr 10. Hustrun dog i januari 1729 och i december samma år gifte Erik Ersson om sig. Den andra hustrun hette också Karin Larsdotter men kom från Alvik. En dotter föddes i detta äktenskap.

Namnet Erik har således antingen i för- eller efternamn förekommit i fyra generationer och därför helt följdriktigt gett gården dess namn.

Ur 1728 års Hemmansrannsaking kan man läsa:

Erik Ohlsson nu Erik Ersson. Två karlar utgått af hemmanet. (gjort soldattjänst) Öpen jord 3 tl. Sanddrefwig och tung åkerjord. Eng svag. Slett skog. Mulbete, del i sågen, litet notfiske. Gården på sänckt grund belägen, mästadels förfallen. Manshielp af en Son 20 år gamal.

Den 20-årige sonen hette Lars. Denne blev bonde i Antnäs nr 6 medan den nio år yngre brodern Herman född 1717 blev näste ägare till hem-

gården. Herman Eriksson gifte sig med Christina Andersdotter från hemman nr 8 Håmbäl, blev soldat för samma rote som svärfadern och ärvde dennes soldatnamn, Humbla.

Vid 1750 års jordrannsaking beskrivs hemmanet enligt följande:
3/8 Mantal Skatte. Åboen Herman Ersson intyges hafwa nödig gårdsbyggnad och åkerjorden i bruk til 4 tunnors utsäde; samt änges bärgning för 2:ne hästar, 10 kor, 2 unga nöt och 10 får. Hwartil hörer 6 lass Äng i Alwik, de öfrige ägor inom byamål belägne."

Av Herman Erikssons tolv barn fick bara de tre äldsta och de tre yngsta leva till vuxen ålder. De sex som dog som spädbarn föddes samtliga mellan åren 1749 och 1755. Av de övriga barnen dog äldste sonen Erik i vattusot (vattensvullnad) vid 29 års ålder. Sönerna Anders och Johannes dog i rötfeber (kallbrand) 1788 med 7 veckors mellanrum. Johannes var 25 år och ogift, medan Anders 40 år var gift och hade blivit far till sex barn. Båda skrevs som bönder och torde gemensamt ha brukat gården. Av Anders barn var endast två döttrar kvar i livet vid faderns frånfälle. Två år senare avled även modern Christina i rötfeber och efter ytterligare två år Herman Eriksson. Dödsorsaken angavs då vara bräck.

Efter dessa tragiska händelser såldes en tredjedel av hemmanet till Johan Johansson som kom från hemman nr 10 och vars mor var halvsyster till Herman Eriksson. Johan Johansson flyttade med sin familj till Alvik omkring år 1800 och torde då ha sålt sin hemmansdel till Nils Olofsson på hemman nr 15.

Av Herman Erikssons övriga barn, tre döttrar, blev två kvar på hemmanet. Margeta född 1746 gifte sig med soldaten Elias Hjort. Christina född 1758 och maken Olof Larsson, född på hemman nr 6, blev brukare av stamhemmanet, som nu omfattade 2/8 mantal, medan Helena född 1759 gifte sig och flyttade till Unbyn. Christina Hermansdotter födde sex söner och två döttrar. Av dessa blev sonen Lars Olofsson född 1790 näste bonde i Äirik. Hans bror Herman gifte sig med dottern till ägaren av nr 11. Under många år skrevs Herman Olofsson som dräng hos svärfadern, men så småningom avsteyckades 1/16 mantal av detta hemman åt Herman och hustrun Elisabeth Arendtsdotter och Härmanåosch kom till.

Lars Olofssons hustru Anna Stina Vikström kom från Nederkalix. Drygt två år efter giftermålet dog hon av tuberculos. Tre månader senare dog även makarnas tvååriga son.

Lars Olofssons gifte om sig med Helena Jönsdotter från Överkalix.

Deras son Johan Eric Larsson född 1820 blev näste ägare och den åttonde generationen i den släkt som brukat gården i mer än 250 år.

År 1877 delades hemmanet ytterligare så att 1/32 mantal köptes av Johan Eric Larssons kusin Olof Gustaf Hermansson och kom att tillföras Härmanåsch, medan huvuddelen 3/32 mantal köptes av Anders Johan Vikström född på hemman nr 15. Denne drev under några år på 1870-80-talet jämsides med jordbruket lanthandel i Äirik. Vikströms familj flyttade senare till Luleå, där de startade annan affärsverksamhet.

Övre-Äirik.

Bröderna Fredrik och Axel Larsson var födda i Röllosch uppe i "Sörsåte". De blev nästa ägare till Äirik, som de delade så att varje hemmansdel omfattade 3/64 mantal. Fredrik bosatte sig på den gamla gårdsplatsen och Axels fastighet med gårdshuset nordost därom blev Övre-Äirik (numera ägda av Göran Sundqvist). Av Axel Larssons och hans hustru Anna Matilda Näsvalles åtta barn blev Artur Larsson gårdens nästa ägare och brukare. Artur var dessutom verksam som byggmästare. Han och hustrun Klara Larsson bodde på Övreäirik till 1949 då de sålde gårdens hus och flyttade till Luleå. Deras dotter Mary Lundberg bor sen många år på Kläppvägen i Måttund.

Äirik genomgick ännu en delning mellan Fredriks söner Helmer och Vidar Larsson. Helmer tog över de gamla gårdshusen och Vidar byggde nya. Under deras aktiva tid som jordbrukare på 1920-60-talet användes namnen Äirik-Helmer och Äirik-Vidar som benämningar på respektive gårdar. Gårdshusen på Äirik ägs och bebos nu av familjen Mats Sundqvist och Vidars dotterdotter Anneli Ahlbäck med familj är bosatt i Äirik-Vidar.

Äirik. Bakom skymtar Äirik-Vidar.

Elias

Elias Eliasson Hjort var född 1750 i Unbyn men blev soldat för rote nr 29 Hjort i Måttund. Möjligen låg soldattorpet på den plats där nuvarande Elias är beläget. Den 16 juli 1791 omkom han samt bonden Anders Mattsson från nr 4, endast 25 år gammal, genom drunkning, troligtvis i samband med fiske. Av soldat Hjorts sju barn hade tre dött vid späda ålder. De fyra som lämnades faderlösa var 11, 8, 7 och 1 år gamla.

Äldste sonen Herman Eliasson född 1780 gick i faderns fotspår och blev soldat. Han var den förste som skrevs som ägare till hemmansdelen Elias som utgjorde 1/8 mantal av nr 3. Även syskonens familjer var tidvis skrivna som inhyses på hemmanet. Herman Eliasson var gift med Christina Pehrsson från nr 10 Pärnösch.

Näste ägare till Elias blev Olof Anders Andersson Nordqvist. Denne var inflyttad från Smedsbyn medan hustrun Anna Stina Månsdotter var född i Brändön. Deras dotter Anna Elisabet gifte sig med Erik August Palmgren på nr 12 Manelhemmanet och blev så småningom farmor till Anna Sundberg i Rinneln och Elsa och Axel Palmgren fortfarande bosatta på Manel.

Nordqvists son Johan Jacob gift med Maria Elisabet Lindgren från Möron blev näste ägare av Elias. Två söner Alfred och Viktor och två små döttrar hade fötts när denna familj under kort tid drabbades av många sorger. De båda döttrarna, knappt fyra resp. ett och ett halvt år gamla, dör i skarlagansfeber med en veckas mellanrum. Ytterligare en vecka senare dör fadern endast 39 år gammal. Efter ytterligare två månader avlider barnens farmor. Nio månader efter första dödsfallet föder Maria sonen Gustaf Adolf.

Elias

Maria gifte om sig med Johan Jacob Jansson från nr 11 och födde ytterligare en son, Peter August. Dessutom tog makarna hand om Marias brorsdotter Selma Lindgren, vars föräldrar emigrerat till USA. När Selma som femåring tillsammans med sin far kom till Sverige hade hennes mor samt en äldre syster dött. Selma lämnades hos fastern medan fadern vände tillbaka till sitt arbete i en gruva. Efter en tid avled också han drabbad av s.k. stenlunga och Selma var föräldralös. Sjutton år gammal reste hon tillbaka till USA, där en annan faster fanns. Där träffade hon Vidar Larsson från Ärik, gifte sig med honom och födde sonen Georg. Omkring 1920 återvände familjen till Sverige och Måttund och byggde upp husen på Ärik-Vidar.

Alfred Jansson gift med Tilda Nilsson från nr 10 blev nästa brukare av Elias, som numera ägs och bebos av Tildas brorson Henning Nilsson med familj.

Brodern Viktor Nordqvist gifte sig med Amanda Lundberg, fosterdotter hos de barnlösa makarna Karl och Emma Engström och blev ägare till Engströmshemmanet. Där bor nu deras son Filip Nordqvist och sonsonen Sture med familj.

Halvbrodern Petter August blev ägare till Niits-hemmanet vars boningshus nu ägs av Majvor och Bo Bäckström. Av Petter Augusts Janssons efterkommande är dottersonen Rolf Smith bosatt i Måttund.

Örvärsch-Ä'nt

Enligt muntlig tradition ska Lars Anton Johansson, som var född 1831 på Örvärschhemmanet, ha sökt sig till Hortlax by för att där försöka få köpa en hemmansdel, men blivit nekad. Huruvida han hade någon anknytning åt detta håll är ej bekant. Mycket besviken återvände han till Måttund och beklagade sig för Olof Anders Nordqvist på Elias-hemmanet. Denne erbjöd då Örvärsch-Anton att köpa hälften av Eliashemmanet. Den nya boplatsen blev helt nära vattnet mellan Måttund och redan bebyggda Schwiddja. Den förste bosättaren fick ge gården sitt namn, Örvärsch-Ä'nt vilket senare förkortats till bara Ä'nt.

Av Antons och hustrun Lovisa Johansdotters från Kalix sex barn blev äldste sonen Lars Johan Larsson född 1861 näste ägare av Ä'nt. Hans syster Kristina gifte sig med Jacob Larsson och flyttade till Röllosch och de yngsta bröderna Carl August och Erik emigrerade till USA.

Lars Johans hustru Elisa Johanna Öström från Kneot födde sju barn. Yngste sonen David Larsson blev den siste som drev jordbruk i Å'nt. David avled 1994 efter att några år vårdats på äldreboendet i Björkskatan. Systemen Agda gifte sig med William Johansson i Päräi'sch och det är deras son Manne Johansson med hustru Yvonne som numera njuter pensionärsliv i Å'nt.

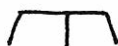
I.V.

Bomärken

Äirik

Erik Ersson

Herman Ersson

Anders Hermansson

Johan Erik Larsson

Elias

Herman Eliasson

Om Brogrinden och andra grindar i Måttsund.

Alla har vi sett den berömda tavlan "Grindslanten". Vi ser där hur ett antal barn kämpar för att komma åt den åtråvärda slanten som resande i nåder kastat från fordonet för att premiera att ingen i resällskapet behövde stiga av för att öppna, släppa igenom och stänga grinden.

Grindarna efter vägarna var en typisk sommarföreteelse som var till för att dels avgränsa varje bondes betesmark inom byn men också att efter allfarvägarna markera en gräns bestående av långa hagar där byns skogsbetesmarker växlade över till grannbyns marker.

I och med den s. k. avvitrningen, som påbörjades i Norrbotten omkring år 1780 tilldelades varje mantalssatt jord skogsmark från omgivande kronans skog. Den kom därför naturligt att bilda den s.k. byaskogen. Avvitrningen var ett omfattande lantmäteriarbete, särskilt om byarna låg tätt tillsammans. Där ville inte skogen räcka till för en naturlig anslutning till varje hemmans ägo gränser, utan det tilldelade skogsskiftet kunde förläggas lång väg från bondens hank och stör.

Man kan också se att i delar av Norrbotten där byarna låg på långa avstånd från varandra, särskilt i inlandet, var tilldelningen i hektar räknat betydligt rikare.

En strävan vid avvitrningen var också att åstadkomma raka och rediga ägo gränser mellan varje by. Med ökande fäbodutbyggnad fanns det också ett intresse av att byns kreatur, huvudsakligen kor och får, var befriade från beteskonkurrens från grannbyarnas boskap.

Så kom hagarna till. Byns klara gräns mot omvärlden, en skoglig eller sumplik gränstrakt mot grannbyn eller kanske över åkrar och gården. Vi skall inte här uppehålla oss vid det gissel som ålåg varje bonde att på sin utmätta och noggrannt kartlagda hagalängd varje vår före utsatt tid först i begynnelsen bygga hagen och framdeles varje vår reparera den efter vinterns anstormning.

Men de vägfarnade fick inte hindras av byahagen. Därför måste grindar finnas för trafiken eller i senare tid grindvakt.

Brogrinden - kustlandsvägens (nuvarande E 4-ans) grind mellan Antnäs och Måttsunds byar.

Namnet kommer troligen från bron över bäcken längre ner som utgjorde rågång mellan byarna. Grinden var rödfärgad och hade en öppningsanordning som utgjordes av en upprättstående kvistad ung gran förbunden med ett rep till grinden. När grinden stängdes fungerade den böjda granen som en fjäder som öppnade grinden när låsringen lyftes av från grindstolpen.

Händelser och minnen kring en grind.

Slätterfolket på hemman nr 11 "Härsch" i Måttsund som hade sin mesta slätter mot kustlandsvägen och ner mot Gökvikens har berättat att när de såg en bil närma sig, så sprang de upp till grinden och öppnade med hopp om en dusör för besväret. Naturligtvis kom det också hästskjutsar som kunde förväntas ge en slant. Trafikanterna var inte så många som nu och man lärde sig ganska snart att på håll avgöra vilka av de frekvent återkommande som lämnade en slant. De som inte lämnade fick klara öppningsproceduren själva.

En sådan var bussägare Rehn som på sin linje Ersnäs-Luleå-Ersnäs hade fyra grindar samt Bergnäs färjan med sin avgift att forcera. Slätterfolket hade iakttagit att han för hemfärdens underlättande hade hakat av grinden. Handlanden i Antnäs tillhörde också de frekventa trafikanter varifrån ingen grindslant kunde påräknas.

Enligt vägtrafikstadgan 1929 - Inga grindar efter allfarvägarna.

Försommaren 1929 lyftes således Brogrinden inte tillbaka på sin plats. Detsamma gällde grinden efter den nybyggda Kallaxvägen på Kläppen vid Sundet.

För att betesdjuren inte skulle få tillfälle att genom de öppna gringhålen ta sig in på andra byars betesmark, ålåg det byalaget att under betestiden föranstalta om grindvakt.

Det fanns ytterligare minst två grindar som byalaget ansvarade för, nämligen en efter vägen mot Kustlandsvägen vid Bränslan och en vid Rinnelbacken efter Båovägen (Kyrkvägen). Den vägen är för övrigt byns äldsta utfartsväg norrut. Dessa grindar låg på s.k. byavägar som inte omfattades av grindförbudet och lyftes av först 20 år senare, antagligen när den siste djurhållaren övergav skogsbetet.

Troligen flyttades den rejäla Brogrinden till Bränslans grind. Byaprotokollet förtäljer om kostnader för nya stolpar och grindar där mellan åren 1929 - 1946. Betalningen för dessa arbeten rörde sig kring belopp på 7 - 14 kronor.

Men grindarnas tid var inte förbi dessa efter byavägen öppnades för sista gången. Fortfarande fanns massor av grindar som öppning mellan hemmahagarna. Men också de försvann så sakta för att vid behov ersättas av en tråd med ett trähandtag: den elektriska grinden.

Grindvakt - en ny inkomstkälla åren 1929 - 1945.

Det var byalagets ansvar att hålla grind efter allfarvägen. När inte grind fick anbringas, kom det på byalagets ansvar att ordna vakt vid grindöppningen under betestiden. Den första grindvakt som anställdes var Nils Erik Hermansson som hade lämnat ett anbud på 1 kr per dag för vakthållning vid Brogrinden från den 15 juni 1929 till den sista augusti samma år. Anbudet antogs högtidligt på extra byastämma några dagar före den 15:e. Inkomsten för grindvakten har genom åren varierat, men har legat omkring 50 - 80 kronor. Av kvitton framgår att det vanligaste beloppet var 50 kronor. Många grindvakter har anlitats från Antnäs, vilket var ganska naturligt, då Brogrinden låg närmare Antnäs än Måttsund. Pojkarna Vikström i Antnäs minns att de gått grindvakt två somrar. Någon betalning minns de inte, men deras mor har kvitterat ut 50 kr varje sommar.

Men allt fler av byamännen skaffade sig egna inhägnade betesmarker eller såg till att korna var på den del av byaskogen där ingen risk fanns

för ett besök vid Brogrinden. Till sist blev antalet djurhållare som hade korna på skogen så få att det började ifrågasättas om det var byalagets sak att hålla grindvakt. 1943 gjorde man tydligen ett försök att dra in grindvakten vilket föranledde en extra byastämma kring midsommar för anslag till grindvakt. Troligen hade de då fåtaliga korna på skogen hittat bra bete på den odlade marken via grindhålet.

Bidrag till grindvakt utbetalades från byakassan för sista gången 1945. Då hade denna beslutspunkt funnits på byastämman i 16 år. Årtalet 1945 kan också utgöra ändpunkten för byns del av djurhållning med skogsbetesgång och därmed i många fall tillhörande fäbodliv.

Men det var inte bara Brogrinden som låg under byns vaktskyldighet. Även grinden efter Kallaxvägen hade på sin tid grindvakt. Däremot finns inga noteringar om grinden mellan Måttsunds och Gäddviks marker. Sannolikt ansvarade Gäddviks byalag för denna grind. För övrigt måste denna ha flyttats från Alterbergets fot efter gammellandsvägen till nuvarande vägsträckning och då nedanför Kaspersbacken.

Skrivaren kan erinra sig att han också fick träda i tjänst som grindvakt. Vid den tiden var endast 78 kor ute på skogsbete och ägarna kom överens om att grindvakten skulle skötas i egen regi på så sätt att antalet kor hos respektive ägare svarade mot antalet vaktdagar vid grinden. Vi hade 8 kor och således var vår vaktdel 8 dagar. Dessa dagar var, vad jag minns, inte speciellt händelserika.

En upplevelse som vakt vid Brogrinden sommaren 1932.

Fredagen den 13/5 1992 kom skrivaren under badbesök i Luleå i samspråk med Gunnar Vikström (Hejmers-Gunnar) från Antnäs. Han mindes mycket väl de år i början av 1930-talet när han var grindvakt. Hans mor stod för åtagandet och det var också hon som kvitterade ut vaktlönen 50 kr från Måttsunds byalag.

En sommardag 1932 då han cyklade på väg mot grinden blev han påkörd av en bakifrån kommande bil. Han fick en luftfärd ner i diket. Bilisten stannade och frågade oroligt om han var skadad. Någon allvarlig skada kunde inte konstateras, men bilisten vände bilen och skjutsade Gunnar till hemmet i Antnäs. Han omtalade för Gunnars mor vad som hänt samtidigt som han överlämnade 10 kronor till henne som "plåster" på Gunnars eventuella sår. Han erbjöd sig också att för säkerhets skull skjutsa honom till lasarettet vilket modern inte tyckte var nödvändigt.

För Gunnar var det en viss besvikelse att hans mor tyckte så. Tänk att få åka till stan med den fina bilen och som grädde på moset få en färjtur med Bergnäsfärjan. Att från övre däck på färjan få njuta av den fina utsikten tillhörde en av Gunnars stora upplevelser.

Bilföraren presenterade sig med det på den tiden bekanta namnet Kreuger. Enligt ryktet skulle han ha varit byggmästare eller liknande och bror till Ivar Kreuger. Nedanstående avskrift från ett lexikon kanske kan komma sanningen lite närmare:

Kreuger, Henrik (1882-1953), kusin till I Kreuger, professor i byggnadsteknik vid Tekniska Högskolan 1914-43, rektor där 1931-43. Har bl a gjort flera betydande byggnader såsom Stadsbiblioteket i Stockholm. Sedan 1908 bedrev Kreuger konsulterande verksamhet.

Måttsund 10 maj 1996

Erik G Nilsson

Ny i byn

Vi är en familj på 5 personer som består av MIKAEL, ÅSA samt barnen ANNIKA, LINNEA och OSKAR, inte att förglömma våra två kaniner FANNY och TITTI som bor i eget matchande hus.

Innan vi köpte huset av familjen Skoog bodde vi på Malmudden alldeles intill en bullrande trafikled. Vi njuter nog fortfarande av stillheten och dom underbara omgivningarna som Måttsund erbjuder.

Visst hade man kanske sina funderingar om att flytta 17 km ut från stan, och till en by där vi inte hade några naturliga kopplingar eller några bekanta. Men det varma välkomnandet vi fick undanröjde alla tvivel om att vi hamnat rätt.

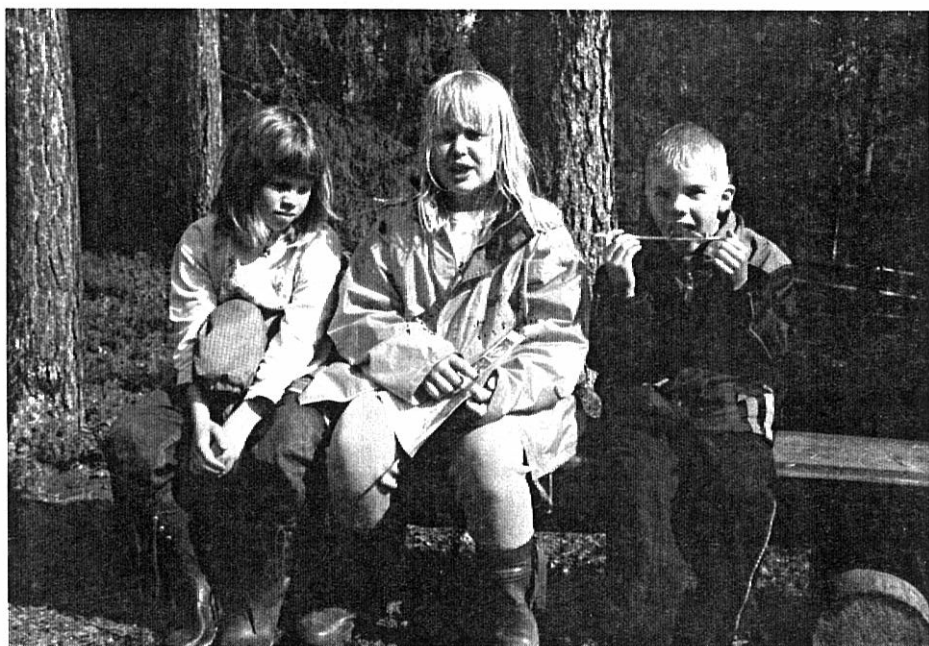
Och så lite om vad vi sysslar med. Åsas arbetsplats är i köket på Luleå Sjukhus och efter semestern -99 kommer hon att följa med den stora flytten till det nya sjukhuset i Sunderbyn. Jag själv (Mikael) arbetar på SJ i Luleå som lokförare med väldigt oregelbunden arbetstid med mycket nattjänst.

Och med detta vill jag tacka för oss här på Kläppvägen 22.

VI SYNS OCH HÖRS
hälsar

ÅSA och MIKAEL....

.....ANNIKA, LINNEA och OSKAR
(Fanny o Titti hälsar också)

Ur byastämmans protokoll 1857

Man har hört talas om gångna tiders björnjakter och vargskall, men att även det djur som brukar betecknas som människans bästa vän kunde ställa till förtret för t.ex. fårägare visar nedanstående paragraf som Erik Nilsson har "hittat" i byastämmans protokoll:

Emellan undertecknade Måttsunds byamän är nedanstående överenskommelse träffad nämligen

att som det öskick börja inom byn, att de som hava hundkreatur ej vilja hava vård om dem, altså hava vi härigenom bestämt att varje eller vilket av ovanstående kreatur som efter denna dag befinnes utan omvårdnad skall nedsjutas - och den eller de som detta verkställt erhåller då han sig anmäler för byaåldermannen en belöning av 16 riksdaler banco för vardera, och skulle han bliva tilltalad och lag och rätt skulle fälla honom till något ansvar i och för detsamma skola vi samtliga hålla honom skadelös eller betala de böter och den kostnad som honom till äventyrs drabba kunde, och detta är skett i allmän byastämma i Nederluleå Måttsund den 14 Junii 1857.

Skrivelsen är undertecknad av 14 byamän varav 11 med bomärke och 3 med egen namnteckning.

Hej alla Måttsundsbor!

Vi på skolan undrar om det finns någon som har ett stort gammalt skåp med dörrar som ni vill skänka eller sälja billigt.

Vi tänker ha det i skolans matsa för att ha porslin samt som utställningsskåp för barnens alster.

I så fall, hör av er till skolan!

tel. 341 90, 342 04 eller 342 17

Med vänlig hälsning!

Skolans personal

Måttundsskolan - byns största arbetsplats

När höstterminen började 1994, kunde vi glädja oss åt att byn återigen fått en egen skola. Dessförinnan hade lågstadieläverna i två år gått i gamla dagis på Gultmalvägen. Den nya skolan blev en arbetsplats för flera av Måttunds kvinnliga befolkning. För så är det ju, de arbetstillfällen som skolan erbjuder lärare och övrig personal nu för tiden besätts i huvudsak av kvinnor. Många beklagar detta, och visst skulle våra barn, framförallt pojkarna, må bra av manliga förebilder i skolan.

En syssla som här, liksom på de flesta andra ställen, är besatt av manlig personal är vaktmästarjobbet. Ulf Avergren är vår vaktmästare och vi delar honom med Ersnässkolan.

De övriga som står för servicen är Maria Palmgren i bispisningen och Inez Larsson, lokalvården.

Klass 6 vid skolavslutningen i juni 1998.

Från vänster: Johan Olsson, Tobias Nilsson, Robert Lind,
Mattias Eriksson (skymd)

Josefin Eriksson, Petra Morin, Johanna Avergren, Eva-Mari Granskär
samt musikläraren Göran Fröberg.

Inte sen 1952, alltså för 46 år sen, har det hänt att måttsundsbarn gått alla sina sex första skolår i Måttsund. Några år därefter fanns fyra klasser här och övriga i Antnäs. De sista åren fram till 1961, då Måttsundsskolan lades ner, fanns här bara klasserna 1-2.

Måttsunds Folkhögskola klass 3-6 1951

Övre raden: Gun Öström, Bertil Öström, Irja Sundbom, Thure Eriksson,
Gulli Hansson, Gerd Larsson, Hans Sundqvist.

Andra raden: Bernt Önneryd, Siv Wikström, Lär. Rune Sjölin, Silja Linna,
Sune Sundbom.

Tredje raden: Ulla-Britt Oskarsson, Ove Öhman, Iréne Oskarsson, Roland Öhman,
Birgitta Nordqvist.

Nederst: Thord Eriksson, Anita Sandström, Gertrud Hjalmarsson
och Georg Hermansson.

Efter att sexåringarna, förskolan, från hösten -97 flyttats från dagis till skolan och den verksamheten numera sorterar under skolförvaltningen, har elevantalet ökat till f.n. 72 stycken. Av dessa har 42 barn även fritidsplats. Personalen, förutom de ovan nämnda består nu av 2 förskollärare, 2 fritidspedagoger, 4 grundskollärare, 1 halvtidstjänst speciallärare och 2 elevassistenter. Tidvis kommer blivande lärare hit för att göra sin praktik och just nu finns här 2 ALU-anställda.

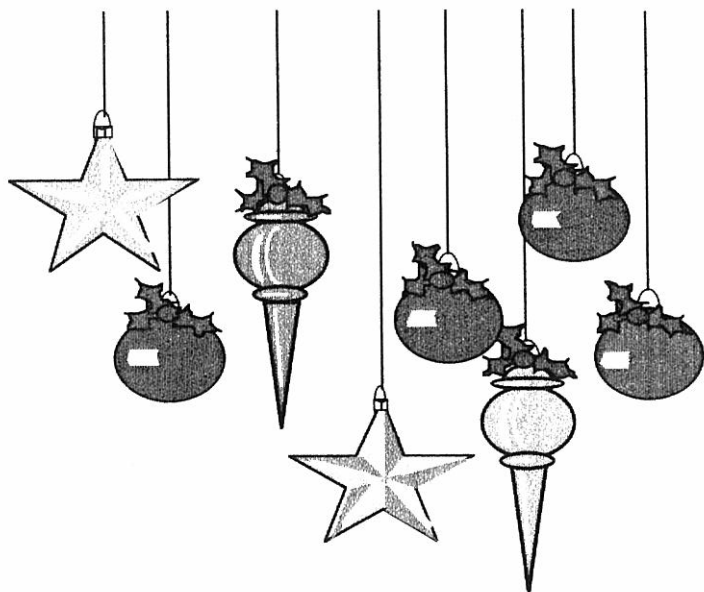
Som närmaste granne finns daghemmet. Från årsskiftet 98-99 kommer också barnomsorgen (daghem och familjedaghem) att underordnas skolförvaltningen.

Ni som är intresserade av att köpa
Måttsundsskolans väggalmanacka
för 1999
ring och beställ på skolan
tel. 342 17 eller 341 90

Svamkurs

Denna höst har hållits en svampkurs i föreningens och Vuxenskolans regi. Som ledare fungerade två riktiga experter: systrarna Ann-Charlott Boman och Helena Åman. Svamp var det ingen brist på denna blöta höst och alla vi som var med vågar åtminstone plocka soppar i fortsättningen. Sista kurskvällen samlades vi i Bergskolans hemkunskapslokaler och tillredde ljuvliga och mättande svamprätter. Nu önskar vi bara en fortsättningskurs nästa höst för att lära mer om riskor och kremlor.

I.V.

GOD JUL
GOTT NYTT ÅR

ÖNSKAR
MÅTTSUNDS
INTRESSEFÖRENING